

Komparace (porovnání)

Srovnávání, tedy komparace, může mít dvojí zcela odlišný cíl: jsme-li především soustředěni na podobnosti, jde nám vlastně o *pořádání* (uspořádávání) jevů do skupin, „druhů“, a rozdíly jsou pro nás čímsi vedlejším, druhotným, sekundárním. Naproti tomu tam, kde nám jde o *poznávání* a nikoli o pořádání, jsou daleko důležitější odlišnosti a rozdíly. Tento dvojí možný cíl, toto dvojí odlišné zaměření ovšem nemůžeme chápat jako navzájem zcela opačné nebo dokonce se vylučující: zjistit podobnosti nelze bez poznávání, poznat odlišnost a specifčnost nelze bez porovnávání. Rozhodující je kontext: jde-li o „rozpoznání“ určitého zvířete a zařazení pod druh nebo rod, je důležité si ověřit určité vlastnosti, charakterizující onen druh nebo rod; naproti tomu jde-li nám o konkrétního jedince, musíme se zaměřit – pochopitelně v rámci příslušného druhu nebo rodu – na jeho zvláštnosti, které jsou pokud možno jedinečné, neopakující se a snad neopakovatelné. Tak kupř. pro zoologa nebo botanika má smysl stanovit taxonomickou jednotku, definovanou na základě charakteristických podobností, jež se v podobné sestavě jinde nevyskytují (nikoli tedy na základě rysů, jež se v této sestavě najdou i leckde jinde. Naproti tomu jde-li třeba o umělce nebo myslitele apod., není rozhodující, do jaké skupiny či školy jej zařadíme, nýbrž především o to, čím se i od své skupiny nebo případě i školy liší.

(Písek, 140824-1.)